

# YENİ ANAYASA

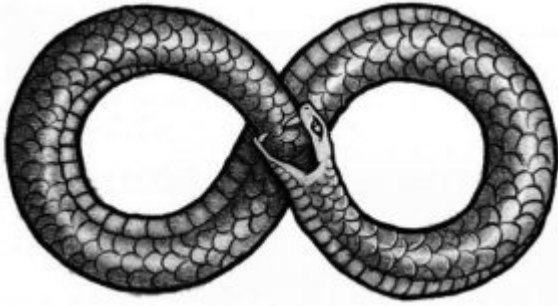


HAKAN PAKSOY

# Gündemden hiç düşürülmeyen “Yeni anayasa”!

Hakan Paksoy

Kendi kuyruğunu ısıran bir yılan ya da ejderha şeklinde resmedilen bir sembol vardır. İnternete yazdığınızda “Eski zamanlardan beri sonsuzluk sembolü olarak kullanılıyor.” cümlesi karşınıza çıkar. Sembol, bitmeyen bir döngüyü ifade ediyor. Ama gerçekte sadece döngü mü? Hayır. Mesela, esaret altında yaşayan ya da sıcaktan bunalan yılanların kendi kuyruklarını yutabildikleri biliniyor. Yani sonsuzluk sembolü, aynı zamanda ve bazı şartlarda, sonun başlangıcını da anlatıyor. **“Sürünge kendi vücudunu emdikçe sonsuzluk sembolü hızla bir ölüm sarmalına dönüşüyor.”**



Millet hayatı da bu sembolün felsefesindeki gibi sonsuzluk içerir. Toplum da, yılanın yaptığı gibi baskı altında kaldığında, kendine zarar vermeye hatta ölüme doğru gitmeye başlar. Türkiye’yi yönetenlerin hiç bıkmadan ve usanmadan dillendirdiği “Yeni anayasa” teraneleri de artık bu yönüyle öne çıkıyor. Ve her “Yeni anayasa” söylemi de bir öncekiyle farklılaşarak sunuluyor.

## Biraz geçmiş

Yirmi iki yıllık AKP iktidarı Türkiye’ye çağ atlatacak (!) reformlarla dolu. Ama geldiğimiz yer, “*Nasıl atalarımız bu toprakları canlarını feda ederek vatan eylediyse biz de burayı vatanımız olarak korumak için daima mücadele edeceğiz.*” oldu. Bu sözler Cumhurbaşkanı Erdoğan’a ait. Emniyet ve Jandarmaya alınan araçların teslim töreninde yaptığı konuşmadan (20 Eylül 2024, İstanbul). “İstiklâl ve istikbâl mücadelesi” de Erdoğan’ın çok sık kullandığı ifadeler.

12 Eylül 2010 Anayasa değişikliği referandumu da Türkiye’ye büyük mesafe aldıracaktı. Uçacaktık, her problemimizi halledecektik. Ama Anayasanın mimari yapısına vurulan büyük bir darbe oldu. FETÖ gücüne güç kattı. Bozulana düzeltmek için yeniden değişiklikler yapıldı. Ama yine bozuldu. Çünkü her defasında günü kurtarmaya çalışıyorlardı. Ya da öyle görünüyordu. Çünkü 15 Temmuz ihanetinden hemen sonra *menzil* itirafı gelmişti.

Nihayet 15 Temmuz sonrasında yeni bir kurtuluş reçetesi çıktı(!) Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçtik. Rejim değişirken de hiçbir meselemiz kalmayacağı söyleniyordu. Dünyaya, “*Dünya beşten büyük*” diye haykırırken, Türkiye’nin birden büyük olduklarını unutmuş görünüyorlardı.

## Daha yakın dönem

Daha çok örnek verebiliriz. Fakat biraz daha yakına gelelim. Yeni anayasa konusunun iki öznesi var. Birisi Tayyip Erdoğan diğeri Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Başkanvekili Mehmet Uçum. Onlara bakalım.

**20 Mayıs 2020**, Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kurulu'nun resmî X hesabından bildirdiği görüşünden inciler:

**"Türkiye Toplumunu çok kimlikli bir toplumdur. Bunun iki manası vardır. Birincisi bizim toplumumuz farklı kimlik gruplarının bir bileşkesidir. Dolayısıyla her kimlik grubu ayrı özellikler taşısa da toplumun bütünlüğünün bir parçasıdır. İkincisi toplumun yapı taşı olan bireylerimiz tek boyutlu ve tek kimlikli değildir. Her birey ... çeşitli kimlik gruplarının kesişim alanında yer almaktadır."**

**"Türkiye toplumu ve onu oluşturan bireyler çok kimlikli olmakla birlikte başat aidiyetini tek kimlik üzerinden ifade edilmesi ihtiyacı doğduğunda hiçbir kimlik grubu tek başına toplumun çoğunluğunu oluşturmamaktadır. Yani hiçbir kimlik grubu gerek halk kesimi gerek seçmen olarak yüzde elliden fazla bir sosyolojik güce sahip değildir."**

Burada millet yoktur. Toplum ve topluluk tercih edilen kavramlar olarak öne çıkmaktadır.

**8 Haziran 2023** Mehmet Uçum, **"Kuşatıcı Anayasa: Türkiye'nin her ferdinin kendini asli unsuru olarak saydığı kapsayıcı Türk Milleti ve Türk Vatandaşlığı** yaklaşımının esas olduğu anayasa."

**"Özgürlükçü Anayasa: Kişinin her türlü hak ve özgürlüklerinin hem bireysel hem kolektif yönleriyle eksiksiz yer aldığı, yeni kuşak hak ve özgürlük alanlarının tanımlandığı..."**

Kolektif haklardan gruplara tanınacak statüler anlaşılmalıdır.

**28 Ekim 2022**, AKP Genel Başkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı seçimi beyannamesinden **(Türkiye Yüzyılı beyannamesi)**

**"Gelin, Türkiye Yüzyılı'nı, yeni bir millî mutabakat zemini hâline dönüştürelim ... demokrasimizi, katılımcı demokratik bir cumhuriyet kimliğiyle taçlandıralım."**

**12 Eylül 2023**, Tayyip Erdoğan, 1982 Yerine 2023 Anayasası Sempozyumu. **"Milletin çeşitliliğini ve zenginliğini yansıtan ... bir anayasa hedefliyoruz."**

**27 Mayıs 2024**. Yapılan sempozyumun başlığı: **Sivil Anayasa, Güçlü Türkiye**. Yine, yeni anayasa ile güçlenecek bir Türkiye teması işleniyor.

## Son bir ay

**15 Ağustos 2024**, Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Türkiye Cumhuriyeti, Türk, Kürt, Arap, Sünni, Alevi ayrımı olmadan 85 milyonun tamamının ortak yurdudur. Bu millet bizim, bu ülke hepimizin ... biz, tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet aşkıyla geleceğe yürüyeceğiz."

**18 Eylül 2024**, Mehmet Uçum, X hesabı

**"...her kuşak kendi kuruculuğunu yapma hakkına sahiptir. Ancak her yeni kuruculuk önceki neslin birikimine dayanmak zorundadır. Aksi takdirde devletin, ulusun ve ülkenin devamlılığını sağlamak riske girer. Hatta devamlılık sağlanamaz."**

**"... Türk vatandaşlığı Cumhuriyetin kurucusu olan Türk Milletinin mensubu olmaktır." (Malum, bozuk saatler de günde iki defa doğru zamanı gösterir.)**

**"Yeni anayasa Türk vatandaşlığı kavramını elbette koruyacaktır. Çünkü Türk vatandaşlığı kavramı**

*anayasa hukukuyla üzerinde oynanacak yani sadece hukukun konusu olan bir kavram değildir. Türk vatandaşlığı ismiyle de içeriğiyle de tartışılmaz."*

**18 Eylül 2024** Tayyip Erdoğan, "altını çizerek söylüyorum. Anayasanın ilk 4 maddesiyle ilgili bizim açımızdan herhangi bir tartışma yoktur ... darbe anayasasından bir an önce kurtarmak, Türkiye'nin önünü açmak istiyoruz."

Yirmi iki yıllık iktidar döneminde yaşananlar bize dikkatli olmamız gerektiğini söylüyor.

Tarih sırasına koyduğumuz bütün bu açıklamalar birbirini yalanlıyor. Hadi biraz yumuşatalım. Birbirini yanlışlıyor. Hangisi hangisini dersiniz, her biri, bir diğerini.

Öncelikle Erdoğan şimdiye kadar yüzlerce kez ayrılıkları öne çıkaran cümleler kurmuştu. Ayrıca her fırsatta *Türkiye Yüzyılı* kavramı kullanılıyor. Türkiye Yüzyılı belgesinde öne çıkan "Müslüman, Alevi, Kürt, Hristiyan, Musevi" ayrımına, şimdi, Arap da eklenmiş durumda. En önemlisi de *menzil* yolculuğunun devam ediyor olması.

## **Devlet yönetmek özen ister**

Demokrasilerde iktidarlar sınırlı bir dönem için yetki kullanırlar. Ancak anayasalar insan yaşamıyla sınırlı değildir. Milletın ebediliği içinde geçerlidir. Mevcut anayasamız da sadece değişikliği öngörmüş, değişikliğin şeklini ve sınırlarını belirlemiştir. Yeni anayasa yapılacağı hiçbir şekilde düşünülmemiştir.

Anayasa Madde 175, anayasa değişiklikleri esnasında cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini tanımlar. 2017'deki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi değişikliğinde bu maddeye dokunulmamıştır. Tanımlamalar da tarafsız cumhurbaşkanı sistemine göre düzenlenmiştir.

Şimdiki durumda cumhurbaşkanı bizzat taraftır. Anayasa değişikliği hususunda, daha en baştan, ihsas-ı rey de bulunmaktadır. Kendisinin desteklemeyeceği bir çözümün karşısında olacağı da bellidir.

Ayrıca bu kadar fikri savrulmaları yaşayan bir kadronun bırakın geleceği planlamayı, bugünleri salimen aşmaları bile şüphelidir. Devlet ve millet hayatı istikrarı ister. İstikrar huzuru, huzur da refahla birlikte mutluluğu getirecektir.

Aksi kargaşa ve kaostur.